

Finansutskottets betänkande 2022/23:FiU17

Fondfaktablad och tidsfrist vid delning av en fond

Sammanfattning

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag till lagändringar med anledning av de ändringar som gjorts i EU:s direktiv om värdepappersfonder (det s.k. UCITS-direktivet) och att EU:s förordning om faktablad för paketerade och försäkringsbaserade investeringsprodukter för icke-professionella investerare (den s.k. Priip-förordningen) börjar tillämpas på aktörer på fondområdet. Förslagen innebär i huvudsak att ett faktablad enligt Priip-förordningen ska anses uppfylla kraven på faktablad för värdepappersfonder och för alternativa investeringsfonder (AIF). Syftet med ändringarna är att fondbolag och AIF-förvaltare inte ska behöva ta fram eller tillhandahålla två olika faktablad för en och samma fond.

Vidare föreslås att Finansinspektionen ska få besluta att delning av en värdepappersfond eller en specialfond får genomföras tidigare än den annars gällande tidsfristen om tidigast tre månader från dagen för inspektionens beslut.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2023.

Behandlade förslag

Proposition 2022/23:8 Fondfaktablad och tidsfrist vid delning av en fond.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning.....	4
Utskottets överväganden.....	5
Fondfaktablad och tidsfrist vid delning av en fond	5
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	7
Propositionen	7
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	8

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Fondfaktablad och tidsfrist vid delning av en fond

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i lagen (2004:46) om värdepappersfonder,
- 2.lag om ändring i lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder,
3. lag om ändring i lagen (2017:317) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om faktablad för Priip-produkter.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2022/23:8 punkterna 1–3.

Stockholm den 1 december 2022

På finansutskottets vägnar

Edward Riedl

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Edward Riedl (M), Mikael Damberg (S), Oscar Sjöstedt (SD), Dennis Dioukarev (SD), Björn Wiechel (S), Jan Ericson (M), Charlotte Quensel (SD), Adnan Dibrani (S), Ida Drougge (M), Ali Esbati (V), Hans Eklind (KD), Martin Ådahl (C), David Perez (SD), Janine Alm Ericson (MP), Carl B Hamilton (L), Joakim Sandell (S) och Hanna Westerén (S).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlas regeringens proposition 2022/23:8 Fondfaktablad och tidsfrist vid delning av en fond. I propositionen föreslås lagändringar med anledning av de ändringar som gjorts i EU:s direktiv om värdepappersfonder (det s.k. UCITS-direktivet) och att EU:s förordning om faktablad för paketerade och försäkringsbaserade investeringsprodukter för icke-professionella investerare (den s.k. Priip-förordningen) börjar tillämpas på aktörer på fondområdet. Förslagen innebär i huvudsak att ett faktablad enligt Priip-förordningen ska anses uppfylla kraven på faktablad för värdepappersfonder och för alternativa investeringsfonder. Syftet med ändringarna är att fondbolag och AIF-förvaltare inte ska behöva ta fram eller tillhandahålla två olika faktablad för en och samma fond.

Propositionen innehåller även förslag om att Finansinspektionen ska få besluta att delning av en värdepappersfond eller en specialfond får genomföras tidigare än den annars gällande tidsfristen om tidigast tre månader från dagen för inspektionens beslut.

Utskottet överlade den 21 september 2021 med regeringen om förslag om förlängning av övergångsbestämmelser enligt Priip-förordningen (COM(2021) 397) samt om ändring av EU-direktivet om värdepappersfonder (COM(2021) 399), Regeringskansliets överläggningspromemoria den 21 september 2021. Samtliga dessa kommissionsförslag subsidiaritetsprövades av utskottet samma datum, dvs. den 21 september 2021.

Regeringens förslag till riksdagsbeslut återges i bilaga 1. Regeringens lagförslag finns i bilaga 2. Lagförslaget har granskats av Lagrådet.

Utskottets överväganden

Fondfaktablad och tidsfrist vid delning av en fond

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag till ändringar i lagen om värdepappersfonder, lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder och lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om faktablad för Priip-produkter.

Lagändringar med anledning av ändringarna i UCITS-direktivet och Priip-förordningen

Hänvisningsteknik

Hänvisningar till EU-rättsakter kan göras antingen statiska eller dynamiska. En statisk hänvisning innebär att hänvisningen avser EU-rättsakten i en viss angiven lydelse. En dynamisk hänvisning innebär att hänvisningen avser EU-rättsakten i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen. I vissa av de bestämmelser som föreslås i denna proposition krävs hänvisningar till Priip-förordningen. För att eventuella ändringar i förordningen ska få omedelbart genomslag i svensk rätt bör hänvisningar i samtliga fall vara dynamiska. Det är också den hänvisningsteknik som regeringen ofta har använt i senare tids propositioner (se t.ex. prop. 2020/21:24 s. 34 och 35 och prop. 2021/22:169 s. 46 och 47).

Faktablad för värdepappersfonder

Ett faktablad ska anses uppfylla kraven i lagen om värdepappersfonder om det upprättas, tillhandahålls, ändras och översätts enligt kraven i Priip-förordningen. Ändringarna i UCITS-direktivet kräver enligt regeringen i övrigt inte några ändringar i lagen om värdepappersfonder.

Faktablad för alternativa investeringsfonder

Ett faktablad ska anses uppfylla kraven på faktablad i lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder om det upprättas, tillhandahålls, ändras och översätts enligt kraven i Priip-förordningen.

För specialfonder ska det förtydligas i en bestämmelse i lagen att det för specialfonder alltid ska finnas ett aktuellt faktablad. Faktabladet ska vara ett sådant faktablad som uppfyller kraven i Priip-förordningen.

Vid marknadsföring till professionella investerare ska faktabladet dock få vara ett sådant faktablad som uppfyller kraven i lagen på faktablad för en alternativ investeringsfond som marknadsförs till icke-professionella

investerare och de särskilda krav som gäller för utformningen av och innehållet i ett faktablad för en värdepappersfond.

Ändringar i lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om faktablad för Priip-produkter

Punkt 2 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om faktablad för Priip-produkter ska ändras så att lagen ska tillämpas första gången den 1 januari 2023 i fråga om sådana fysiska och juridiska personer som omfattas av artikel 32 i EU-förordningen.

Möjlighet till förkortad tidsfrist för att genomföra delning av värdepappersfonder och specialfonder

Finansinspektionen ska få besluta att delning av en värdepappersfond eller en specialfond får genomföras tidigare än tidigast tre månader från dagen för inspektionens beslut om det kan antas att det ligger i andelsägarnas intressen eller det annars finns skäl för det.

I lagen om värdepappersfonder ska det göras följdändringar dels i definitionen av specialfond, dels i bestämmelser om fondandelar och inlösen av fondandelar respektive om placering av medel i en värdepappersfond.

Ikraftträdande

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2023.

Utskottets ställningstagande

Det har inte väckts någon motion med anledning av propositionen. Utskottet anser att riksdagen av de skäl som anförs i propositionen bör anta regeringens lagförslag.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2022/23:8 Fondfaktablad och tidsfrist vid delning av en fond:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2004:46) om värdepappersfonder.
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder.
3. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2017:317) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om faktablad för Priip-produkter.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om ändring i lagen (2004:46)
om värdepappersfonder

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om lagen (2004:46) om värdepappersfonder²

dels att 1 kap. 1 §, 4 kap. 10 §, 5 kap. 15 § och 8 kap. 25 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 4 kap. 16 b §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.1 §³

I denna lag betyder

1. alternativ investeringsfond: detsamma som i 1 kap. 2 § lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder,

2. behörig myndighet: utländsk myndighet som har behörighet att utöva tillsyn över fondföretag eller förvaltningsbolag,

3. derivatinstrument: optioner, terminer och swappar samt andra likartade finansiella instrument,

4. EES: Europeiska ekonomiska samarbetsområdet,

5. egna medel: detsamma som i artikel 2.1 I i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG av den 13 juli 2009 om samordning av lagar och andra författningar som avser företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag), i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/91/EU,

6. filial: ett avdelningskontor med självständig förvaltning, varvid även ett fondbolags, ett förvaltningsbolags eller ett fondföretags etablering av flera driftställen ska anses som en enda filial,

7. finansiellt instrument: överlåtbara värdepapper, fondandelar, penningmarknadsinstrument, derivatinstrument samt annan rättighet eller förpliktelse avsedd för handel på värdepappersmarknaden,

8. fondbolag: ett svenskt aktiebolag som har fått tillstånd enligt 4 § att driva fondverksamhet,

9. fondföretag: ett utländskt företag

a) som i sitt hemland har tillstånd för verksamhet där det enda syftet är att göra kollektiva investeringar i sådana tillgångar som anges i 5 kap. 1 § andra stycket, med kapital från allmänheten,

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG av den 13 juli 2009 om samordning av lagar och andra författningar som avser företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag), i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2021/2261.

² Senaste lydelse av lagens rubrik 2013:563.

³ Senaste lydelse 2017:690.

- b) som tillämpar principen om riskspridning, och
- c) vars andelar på begäran av innehavarna återköps eller inlöses med medel ur företagets tillgångar,
10. fondföretags hemland: det land där fondföretaget har fått sådant tillstånd som avses i 9 a,
11. fondverksamhet: förvaltning av en värdepappersfond, försäljning och inlösen av andelar i fonden samt därmed sammanhängande administrativa åtgärder,
12. företagsgrupp: koncern enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/34/EU av den 26 juni 2013 om årsbokslut, koncernredovisning och rapporter i vissa typer av företag, om ändring av Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/43/EG och om upphävande av rådets direktiv 78/660/EEG och 83/349/EEG, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/95/EU, eller grupp som enligt erkända internationella redovisningsregler ska lämna motsvarande redovisning,
13. förvaltningsbolag: ett utländskt företag som i sitt hemland har tillstånd att förvalta fondföretag,
14. förvaltningsbolags hemland: det land där bolaget har sitt säte,
15. förvaringsinstitut: en bank eller ett annat kreditinstitut som förvarar tillgångarna i en värdepappersfond och som sköter in- och utbetalningar avseende fonden,
16. kvalificerat innehav: ett direkt eller indirekt ägande i ett företag, om innehavet beräknat på det sätt som anges i 1 a § representerar 10 procent eller mer av kapitalet eller av samtliga röster eller annars möjliggör ett väsentligt inflytande över ledningen av företaget,
17. matarfond: en värdepappersfond vars medel placeras i enlighet med tillstånd enligt 5 a kap. 6 §,
18. matarfondföretag: ett fondföretag som i sitt hemland har sådant tillstånd som avses i artikel 58 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG,
19. mottagarfond: en värdepappersfond som
- a) har minst en matarfond eller ett matarfondföretag bland sina andelsägare,
- b) inte är en matarfond, och
- c) vars medel inte placeras i en matarfond eller ett matarfondföretag,
20. mottagarfondföretag: ett fondföretag som
- a) i sitt hemland har sådant tillstånd som avses i artikel 5 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG,
- b) har minst en matarfond eller ett matarfondföretag bland sina andelsägare,
- c) inte är ett matarfondföretag, och
- d) inte placeras medel i en matarfond eller ett matarfondföretag,
21. reglerad marknad: detsamma som i 1 kap. 4 b § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,
22. penningmarknadsinstrument: statsskuldväxlar, bankcertifikat samt sådana andra finansiella instrument som normalt omsätts på penningmarknaden, är likvida och har ett värde som vid varje tidpunkt exakt kan fastställas,
23. specialfond: detsamma som i 1 kap. 11 § 23 lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder,
23. specialfond: detsamma som i 1 kap. 11 § 24 lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder,

24. startkapital: detsamma som i artikel 2.1 k i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG,

25. värdepappersfond: en fond vars andelar kan lösas in på begäran av andelsägare och som består av finansiella tillgångar, om den bildats genom kapitaltillskott från allmänheten och ägs av dem som skjutit till kapital samt förvaltas enligt bestämmelserna i 5 kap. eller 5 a kap., och

26. överlåtbart värdepapper:

a) aktier och andra värdepapper som motsvarar aktier samt depåbevis för aktier,

b) obligationer och andra skuldförbindelser, med undantag av penningmarknadsinstrument, samt depåbevis för skuldförbindelser, och

c) värdepapper av annat slag som ger rätt att förvärva sådana överlåtbara värdepapper som anges i a och b genom teckning eller utbyte.

Överlåtbart värdepapper omfattar inte tekniker och instrument som avses i 5 kap. 1 § tredje stycket.

Med återköp eller inlösen av andelar enligt första stycket 9 och 25 jämföras att andelarna är upptagna till handel på en reglerad marknad, om det är säkerställt att andelarnas noterade värde inte i väsentlig mån avviker från det värde som avses i 4 kap. 10 § tredje stycket.

4 kap.

10 §⁴

Andelarna i en värdepappersfond ska vara lika stora och medföra lika rätt till den egendom som ingår i fonden, om inte annat följer av andra stycket.

I en värdepappersfond får det finnas andelar av olika slag (andelsklasser). Andelarna i en andelsklass ska vara lika stora och medföra lika rätt till den egendom som ingår i fonden. Andelsklasser i en och samma fond får vara förenade med

1. villkor för

a) utdelning,

b) avgifter,

c) lägsta teckningsbelopp,

d) distribution av andelar,

e) valutasäkring, och

f) i vilken valuta andelarna tecknas och inlöses, och

2. villkor som framgår av föreskrifter som har meddelats med stöd av 13 kap. 1 § 10.

2. villkor som framgår av föreskrifter som har meddelats med stöd av 13 kap. 1 § 15.

Värdet av en fondandel är fondens värde delat med antalet fondandelar. Om det finns andelsklasser ska värdet av en fondandel dock bestämmas med beaktande av de villkor som är förenade med andelsklassen.

Fondens värde beräknas enligt de grunder som anges i fondbestämmelserna. Den egendom som ingår i fonden ska värderas med ledning av gällande marknadsvärde.

Fondbolaget ska fortlöpande och minst en gång varje vecka beräkna och på lämpligt sätt offentliggöra fondandelsvärdet.

⁴ Senaste lydelse 2018:1790.

16 b §

Ett faktablad ska anses uppfylla kraven i denna lag om det upprättas, tillhandahålls, ändras och översätts enligt kraven i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1286/2014 av den 26 november 2014 om faktablad för paketerade och försäkringsbaserade investeringsprodukter för icke-professionella investerare (Priip-produkter).

5 kap.15 §⁵

Medel i en värdepappersfond får placeras i andelar i

1. andra värdepappersfonder,
 2. fondföretag som uppfyller förutsättningarna i 1 kap. 7 § och
 3. specialfonder och utländska alternativa investeringsfonder som uppfyller förutsättningarna i 4 kap. 2 eller 3 § eller 5 kap. 6 § första stycket 1 eller *andra* stycket eller 11 § första stycket 1 lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder, såvida fonderna
 3. specialfonder och utländska alternativa investeringsfonder som uppfyller förutsättningarna i 4 kap. 2 eller 3 § eller 5 kap. 6 § första stycket 1 eller *tredje* stycket eller 11 § första stycket 1 lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder, såvida fonderna
- a) gör kollektiva investeringar i sådana tillgångar som anges i detta kapitel med kapital från allmänheten,
 - b) tillämpar principen om riskspridning,
 - c) är öppna för utträde och ger andelsägarna ett skydd som är likvärdigt det som ges andelsägare i en värdepappersfond, och
 - d) för varje räkenskapsår lämnar årsberättelse och halvårsredogörelse som innehåller sådan information som är nödvändig för att man ska kunna bedöma tillgångarna, ansvarsfrågor, avkastning och händelser som inträffat under den aktuella rapporteringsperioden.

Medel i en värdepappersfond får placeras i andra fonder eller fondföretag enligt första stycket bara om dessa, enligt sina fondbestämmelser eller sin bolagsordning, får placera högst 10 procent av sina medel i andelar i andra fonder eller fondföretag.

8 kap.25 §⁶

Ett fondbolag får, efter tillstånd av Finansinspektionen, dela en värdepappersfond. Tillstånd till en delning ska lämnas om åtgärden kan anses förenlig med fondandelsägarnas intressen.

⁵ Senaste lydelse 2013:563.

⁶ Senaste lydelse 2013:563.

Ett fondbolag som har fått tillstånd till en delning ska genast underrätta andelsägarna om den planerade åtgärden och Finansinspektionens beslut. Denna information ska också finnas att tillgå hos fondbolaget och förvaringsinstitutet. En delning får genomföras tidigast tre månader från dagen för Finansinspektionens beslut.

Ett fondbolag som har fått tillstånd till en delning ska genast underrätta andelsägarna om den planerade åtgärden och Finansinspektionens beslut. Denna information ska också finnas att tillgå hos fondbolaget och förvaringsinstitutet. En delning får genomföras tidigast tre månader från dagen för Finansinspektionens beslut. *Om det kan antas att det ligger i andelsägarnas intressen eller det annars finns skäl för det får inspektionen besluta att delningen får genomföras tidigare.*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder

dels att 12 kap. 8 och 17 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 10 kap. 2 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 kap.

2 a §

Ett faktablad ska anses uppfylla kraven i denna lag om det upprättas, tillhandahålls, ändras och översätts enligt kraven i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1286/2014 av den 26 november 2014 om faktablad för paketerade och försäkringsbaserade investeringsprodukter för icke-professionella investerare (Priip-produkter).

12 kap.

8 §¹

För specialfonder ska, utöver 10 kap. 2 §, även 4 kap. 16 a § femte stycket lagen (2004:46) om värdepappersfonder tillämpas. Det som anges där om värdepappersfond ska avse specialfond.

För specialfonder ska det alltid finnas ett aktuellt faktablad. Faktabladet ska vara ett sådant faktablad som avses i 10 kap. 2 a §.

Vid marknadsföring till professionella investerare får faktabladet dock vara ett sådant faktablad som uppfyller kraven i 10 kap. 2 §. För faktabladet ska även 4 kap. 16 a § femte stycket lagen (2004:46) om värdepappersfonder tillämpas. Det som anges där om värdepappersfond ska avse specialfond.

17 §

En AIF-förvaltare får, efter tillstånd av Finansinspektionen, dela en specialfond. Tillstånd till delning ska lämnas om åtgärden kan anses förenlig med investerarnas intressen.

¹ Senaste lydelse 2016:896.

En AIF-förvaltare som har fått tillstånd till en delning ska genast underrätta investerarna om den planerade åtgärden och Finansinspektionens beslut. Denna information ska också finnas att tillgå hos AIF-förvaltaren och förvaringsinstitutet. En delning får genomföras tidigast tre månader från dagen för Finansinspektionens beslut.

En AIF-förvaltare som har fått tillstånd till en delning ska genast underrätta investerarna om den planerade åtgärden och Finansinspektionens beslut. Denna information ska också finnas att tillgå hos AIF-förvaltaren och förvaringsinstitutet. En delning får genomföras tidigast tre månader från dagen för Finansinspektionens beslut. *Om det kan antas att det ligger i andelsägarnas intressen eller det annars finns skäl för det får inspektionen besluta att delningen får genomföras tidigare.*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.

3 Förslag till lag om ändring i lagen (2017:317) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om faktablad för Priip-produkter

Härigenom föreskrivs att punkt 2 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen (2017:317) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om faktablad för Priip-produkter ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

2. Lagen tillämpas första gången den 1 januari 2020 i fråga om sådana fysiska och juridiska personer som omfattas av artikel 32 i EU-förordningen.

Föreslagen lydelse

2. Lagen tillämpas första gången den 1 januari 2023 i fråga om sådana fysiska och juridiska personer som omfattas av artikel 32 i EU-förordningen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.